

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Capitvlaria Regvm Francorvm

Additae sunt Marculfi monachi & aliorum formulae veteres, & Notae
doctissimorum virorum

Baluze, Etienne

Parisiis, 1677

Capitula data apud Vemeriam anno DCCLII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-19366

PIPPINI REGIS
CAPITVLA SYNODALIA.

CAPITVLA DATA APVD VERMERIAM
palatium regum circa annum Christi DCCLII.
in plena synodo.

INCIPIVNT CAPITVLA.

1. **D**E conjugis in tertio & quarto gradu.
2. De eo qui cum uxoris suae filia carnale commercium habuit.
3. Quod relictam sacerdotis uxorem ducere non liceat.
4. De feminis sponte vel invito vel sine virorum consensu velatis.
5. De eo cui mortem uxor cum aliis machinata est.
6. De ingenno qui ancillam duxit pro ingenua, & de ingenua quae seruo nupsit pro ingenno.
7. De seruo qui ancillam suam concubinam habuit, & illa relicta domini ancillam vult ducere.
8. Servus à domino libertate donatus, si postea cum ejus ancilla mœchatur, cogi potest ut uxorem illam habeat.
9. De muliere quae virum suum in alio pago sequi non vult.
10. De filio qui cum noverca mœchatus est.
11. De eo qui cum privigna vel cum uxoris sorore mœchatur.
12. De eo qui cum duabus sororibus dormierit.
13. Qui ancillam volens uxorem duxit, cum ea permaneat.
14. Vt ab Episcopis vagis Presbyteri non ordinentur.
15. Presbyter degradatus potest in necessitate baptizare.
16. Ne Clerici arma gerant.
17. De muliere quae viri impotentiam causatur.
18. De eo qui cum uxoris suae consobrina mœchatur.
19. De seruo & ancilla, si per venditionem separantur.
20. Vt Chartularius qui cum ancilla fornicatur, eam libertate donatam uxorem habere cogatur.
21. Qui uxorem velari permittit, aliam ne ducat.

INCIPIVNT SVPRASCRIPTA CAPITVLA ET EORVM TEXTVS.

De conjugis in tertio & quarto gradu.

I. **I**N tertio genuculo separantur, & post poenitentiam actam, si ita voluerint, licentiam habent aliis se conjugere. In quarta autem conjunctione si inventi fuerint, eos non separamus, sed poenitentiam eis indicamus. Attamen si factum non fuerit, nullam facultatem conjugendi in quarta generatione damus.

De eo qui cum uxoris suae filia carnale commercium habuit.

II. Si aliquis cum filiastra sua manet, nec matrem nec filiam ipsius potest habere, nec ille nec illa aliis se poterunt conjugere ullo unquam tempore. Attamen uxor ejus, si ita voluerit, si se continere
Tom. I.

non potest, si postea quam cognovit quod cum filia sua vir ejus fuit in adulterio, carnale commercium cum eo non habet, nisi voluntate se abstinet, potest alio nubere.
Quod relictam sacerdotis uxorem ducere non liceat.

III. Si quis Presbyter neptam suam uxorem habuerit, ipsam dimittat, & gradum perdat. Si alius eam acceperit, & ipsam à se reiciat. Si se continere non potest, aliam accipiat. quia reprehensibile est ut relictam sacerdotis alius homo habeat.

De feminis sponte vel invito aut sine virorum consensu velatis.

IV. Vt quolibet modo femina velum acceperit, in hoc permaneat, nisi se invitam aut reclamantem velaverit aliquis.

I.

Regino lib.
2. c. 272.

Regino lib.
2. c. 273.
Burchard.
lib. 17. c.
20.

Tamen prædicandum est ut cum velo suo permaneat, si voluerit. Quod si Presbyter eam invitam reclamantemque velaverit, gradum suum pro hac causa perdat. Quod si contigerit ut mulier sine conventientia viri sui se velare præsumat, in potestate viri ejus erit ut in hoc permaneat aut non.

De eo cui mortem uxor cum aliis machinata est.

V. Si qua mulier mortem viri sui cum aliis hominibus consiliavit, & ipse vir ipsius hominem se defendendo occiderit, & hoc probare potest, ille vir potest ipsam uxorem dimittere, & si voluerit, aliam accipiat. Ipsa autem infidiatrix, poenitentia subacta, absque spe conjugij maneat. *De ingenio qui ancillam duxit pro ingenua, & de ingenua quæ servo nupsit pro ingenuo.*

VI. Si quis ingenuus homo ancillam uxorem accepit pro ingenua, si ipsa femina postea fuerit inservita, si eam à servitute redimere potest, faciat; si redimi non potest, si ita voluerit, liceat ei aliam accipere. Similiter & mulier ingenua si servum accipiat pro ingenuo, & postea pro qualicumque causa inservitus fuerit, nisi pro inopia fame cogente se vendiderit, & ipsa hoc confenserit, & de pretio viri sui à fame liberata fuerit, si voluerit potest eum dimittere, & si se continere non potest, alium ducere. Similiter & de muliere, si se vendiderit, & vir ejus ita confenserit, taliter potest stare si se separaverint. Poenitentia tamen amborum necessaria est. Nam qui de pretio paris sui de tali necessitate liberatus fuerit, in tali conjugio debet permanere, & non separari.

De servo qui ancillam suam concubinam habuit, & illa relicta, domini ancillam vult ducere.

VII. Si servus suam ancillam concubinam habuerit, si ita placet, potest illa dimissa comparem suam ancillam domini sui accipere, sed melius est suam ancillam tenere.

Servus à domino libertate donatus, si postea cum ejus ancilla machatur, cogi potest ut uxorem illam habeat.

VIII. Si quis servus libertate à domino suo accepta, postea cum ancilla ejus adulterium perpetraverit, si dominus ejus vult, velit nolit ipsam ad uxorem habeat. Quod si ipsam dimiserit, & aliam duxerit, cogatur omnino ut posteriorem dimittat, & ipsam cum qua prius adulterium fecit recipiat, aut illa vivente nullam aliam habeat.

De muliere quæ virum suum in alio pago sequi non vult.

IX. Si quis necessitate inevitabili cogente in alium ducatum seu provinciam fugerit, aut seniores suum, cui fidem mentiri non poterat, secutus fuerit; & uxor ejus, cum valet & potest, amore parentum aut rerum suarum, eum sequi noluerit, ipsa omni tempore, quandiu vir ejus, quem secuta non fuit, vivit, semper innupta permaneat. Nam ille vir ejus, qui necessitate cogente in alium locum fugit, si nunquam in suam patriam se reversurum sperat, si se abstinere non potest, aliam uxorem cum poenitentia potest accipere.

De filio qui cum noverca machatus est.

X. Si filius cum noverca sua uxore patris sui dormierit, nec ille nec illa possunt ad conjugium pervenire. Sed ille vir, si vult, potest aliam uxorem habere. Sed melius est abstinere.

De eo qui cum privigna vel cum uxoris sorore machatur.

XI. Si quis cum filiastra sua dormierit, simili sententia stare potest; & cum forore uxoris suæ simili modo stare potest.

De eo qui cum duabus sororibus dormierit.

XII. Qui dormierit cum duabus sororibus, & una ex illis antea uxor fuerit, nullam ex illis habeat: nec illa adultera foror, nec ille vir qui cum illa adulteravit, alios unquam accipiant.

Qui ancillam volens uxorem duxit, cum ea permaneat.

XIII. Qui scit uxorem suam ancillam esse, & accipit eam voluntariè, semper postea permaneat cum ea.

Vt ab Episcopis vagis Presbyteri non ordinentur.

XIV. Vt ab Episcopis ambulantiis per patrias ordinatio Presbyterorum non fiat. Si autem boni sunt illi Presbyteri, iterum consecrentur.

Presbyter degradatus potest in necessitate baptizare.

XV. Presbyter degradatus, certa necessitate cogente, pro periculo mortis, si alius non adest, potest infirmum baptizare.

Ne Clerici arma gerant.

XVI. Vt arma Clerici non portent.

De muliere quæ viri impotentiam causatur.

XVII. Si qua mulier se reclamaverit quod vir suus nunquam cum ea mansisset, exeant inde ad crucem; & si verum fuerit, separantur, & illa faciat quod vult.

Regino lib.
2. c. 118.
Burchard.
lib. 6. c. 41.

Regino lib.
2. c. 119.
Burchard.
lib. 9. c. 16.
Ivo par. 1.
c. 164. 165.

Regino lib.
2. c. 110.

Regino lib.
2. c. 111.

Regino lib.
2. c. 114.
Burchard.
lib. 9. c. 54.
54. q. 1. c.
4. Si quis
necessitate.

Regino lib.
2. c. 114.
Burchard.
lib. 17. c. 11.

Regino &
Burchard.
lib. 17. c. 11.

Regino lib.
2. c. 115.
Burchard.
lib. 17. c. 11.

Regino lib.
2. c. 115.
Burchard.
lib. 9. c. 44.
Ivo par. 1.
c. 179.

*De eo qui cum uxoris sue consobrina
 machatur.*

XVIII. Qui cum consobrina uxoris
 suae manet, sua careat, & nullam aliam
 habeat. Illa mulier quam habuit faciat
 quod vult. Hoc Ecclesia non recipit.

*De seruo & ancilla, si per venditionem
 separantur.*

Regino lib.
 2. c. 122.
 XIX. Si servus & ancilla per venditio-
 nis causam separati fuerint, praedicandi
 sunt ut sic maneant, si eos rejungere non
 possumus.

*Vt Chartularius, qui cum ancilla fornica-
 tur, eam libertate donatam uxorem ha-
 bere cogatur.*

XX. Vt ille Cartellarius qui cum an-
 cilla manserit, cum eam juxta legem lib-
 bertate a domino suo accepta dimiserit
 aliam accipiens, posteriorem dimittat.

Qui uxorem velari permisit, aliam ne ducat.

XXI. Qui uxorem suam dimiserit ve-
 lare, aliam non accipiat.

Regino lib.
 2. c. 125.
 Burchard.
 lib. 9. c. 46.

ALIA CAPITVLA SYNODI VERMERIENSIS

Relata a Reginone Abbate Prumiensi in libro secundo de ecclesiasti-
 cis disciplinis & religione Christiana.

De illo qui cum uxore fratris sui fornicatus est.

Regino lib.
 2. c. 216.
 Burchard.
 lib. 17. c. 17.
 I. **S**I quis cum uxore fratris sui dor-
 mierit, adulter & moecha diebus
 vitae suae absque conjugio maneant. Ille
 vero cujus uxor fuit, si vult, aliam conju-
 gem accipiat.

De illo qui sponsam filij sui oppresserit.

Regino lib.
 2. c. 217.
 Burchard.
 lib. 17. c. 18.
 II. Si quis sponsam filij sui oppresserit,
 & postea filius ejus eam duxerit, pater
 postmodum non habeat uxorem, nec ipsa
 mulier virum. Filius, qui facinus patris
 ignoravit, aliam accipiat.

*De eo qui filiastram aut filiastram ante
 Episcopum tenuerit.*

Lib. v. Ca-
 pitular. c.
 7.
 III. Si quis filiastrum aut filiastram
 suam ante Episcopum ad confirmationem
 tenuerit, separetur ab uxore sua, & aliam
 nunquam accipiat. Similiter & mulier.

*De illo qui cum filiastra, ignorante matre,
 fornicatus est.*

Regino lib.
 2. c. 219.
 Burchard.
 lib. 17. c. 12.
 IV. Si quis cum matre & filia fornica-
 tus est, ignorante matre de filia, & filia de
 matre, ille nunquam accipiat uxorem. Il-
 la vero, si volunt, accipiant maritos. Si
 autem hoc scierint ipsae feminae, absque
 maritis in perpetuum maneant.

De illo qui cum duabus sororibus fornicatus est.

Regino lib.
 2. c. 220.
 Burchard.
 V. Similiter & de duabus sororibus, qui
 cum una in adulterio mansit, & aliam pu-

blicè accepit, non habeat mulierem usque
 in diem mortis; & illa quae nescivit, acci-
 piat maritum.

Si quis propter sauidam fugit.

VI. Si qui propter vindictam fugiunt
 in alias patrias, & dimittunt uxores suas,
 nec illi nec illae alteri copulentur.

De incestis.

VII. Si quis incestum cum proxima sua
 commiserit, peculium suum perdat, si ha-
 bet; & si se non emendare voluerit, nul-
 lus eum in domo recipiat, neque ei cibum
 donet. Quod si fecerit, sexaginta solidos
 Regi componat. Et si pecuniam non ha-
 bet, mittatur, si liber est, in carcerem.
 Si servus est, vapulet multis plagis.

De parricidis.

VIII. Si homo liber patrem aut ma-
 trem, fratrem vel avunculum occiderit,
 hereditatem propriam amittat. Et si quis
 moechatus fuerit cum matre & sorore &
 amita, hereditatem perdat.

Item de incestis.

IX. Episcopi incestuosos investigare
 studeant. Et si poenitere noluerint, de Ec-
 clesia expellantur, donec ad poenitentiam
 revertantur. Quod si obedire sacerdoti-
 bus noluerint, oportet eos per secularem
 disciplinam coerceri.

lib. 17. c. 7.

Lib. v. Ca-
 pitular. c.
 8.

Regino lib.
 2. c. 222.

Regino lib.
 2. c. 223.

Lib. v. Ca-
 pitular. c.
 165.

